

AKTUAR MOLIYA VA BUXGALTERIYA HISOBI ILMIY JURNALI

Vol. 5 Issue 08 | pp. 105-112 | ISSN: 2181-1865

Available online <https://finance.tsue.uz/index.php/afa>

SUN'IY INTELLEKT VA UNING BOSHQARUV HISOBIGA TA'SIRI

Sultanova Nigora Xikmatxo'ja qizi
TDIU "Buxgalteriya hisobi" kafedrası assistenti

Annotatsiya. Ushbu maqolada sun'iy intellekt (SI) texnologiyalarining boshqaruv hisobiga ta'siri tahlil qilinadi. SI boshqaruv jarayonlarini avtomatlashtirish, ma'lumotlarni tez va aniq qayta ishlash, prognozlash va qaror qabul qilish jarayonlarini takomillashtirish imkoniyatlarini yaratadi. Boshqaruv hisobida SI yordami bilan moliyaviy va operatsion ma'lumotlarning sifatini oshirish, resurslardan samarali foydalanish, xatoliklarni kamaytirish va real vaqt rejimida monitoring qilish kabi vazifalar sezilarli darajada yaxshilanadi. Shuningdek, maqolada SI texnologiyalarining amaliy qo'llanilishi va kelajakda boshqaruv hisobining rivojlanishiga ta'siri ko'rib chiqilgan. Tadqiqot natijalari sun'iy intellektning boshqaruv hisobi sohasida innovatsion yondashuvlarni joriy etishda muhim ahamiyatga ega ekanligini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: Sun'iy intellekt, boshqaruv hisobi, avtomatlashtirish, ma'lumotlarni tahlil qilish, prognozlash, qaror qabul qilish, resurslarni boshqarish, monitoring.

Аннотация. В данной статье анализируется влияние технологий искусственного интеллекта (ИИ) на управленческий учет. ИИ создает возможности для автоматизации управленческих процессов, быстрой и точной обработки данных, совершенствования процессов прогнозирования и принятия решений. С помощью ИИ в управленческом учете значительно улучшаются такие задачи, как повышение качества финансовой и операционной информации, эффективное использование ресурсов, сокращение количества ошибок и мониторинг в режиме реального времени. В статье также рассматривается практическое применение технологий ИИ и их влияние на будущее развитие управленческого учета. Результаты исследования показывают, что искусственный интеллект играет важную роль во внедрении инновационных подходов в области управленческого учета.

Ключевые слова: Искусственный интеллект, управленческий учет, автоматизация, анализ данных, прогнозирование, принятие решений, управление ресурсами, мониторинг.

Abstract. This article analyzes the impact of artificial intelligence (AI) technologies on management accounting. AI creates opportunities for automating management processes, quickly and accurately processing data, improving forecasting and decision-making processes. With the help of AI in management accounting, tasks such as improving the quality of financial and operational information, efficient use of resources, reducing errors, and real-time monitoring are significantly improved. The article also examines the practical application of AI technologies and

their impact on the future development of management accounting. The results of the study show that artificial intelligence is of great importance in introducing innovative approaches in the field of management accounting.

Keywords: *Artificial intelligence, management accounting, automation, data analysis, forecasting, decision-making, resource management, monitoring.*

KIRISH

So'nggi o'n yilliklarda sun'iy intellekt (SI) jadal rivojlandi va turli sohalarda biznes jarayonlarini o'zgartirishning asosiy omiliga aylanmoqda. Boshqaruv hisobi, boshqaruv qarorlarini qo'llab-quvvatlash uchun ma'lumotlarni to'plash, tahlil qilish va ulardan foydalanishga qaratilgan tashkilotlarning muhim funktsiyasi sifatida ushbu texnologik taraqqiyotdan orqada qolmadi.

SI samaradorlikni oshirish, muntazam operatsiyalarni avtomatlashtirish, tahlil va prognozlash sifatini yaxshilash uchun katta imkoniyatlarni taqdim etadi. Zamonaviy texnologiyalar nafaqat ma'lumotlarni qayta ishlashni tezlashtiradi, balki yashirin naqshlarni aniqlash, real vaqtda katta hajmdagi ma'lumotlarni tahlil qilish va xavflarni bashorat qilish imkonini beradi. Bu boshqaruv hisobi uchun yangi ufqlarni ochadi, an'anaviy yondashuvlar va ushbu soha mutaxassislariga qo'yiladigan talablarni sezilarli darajada o'zgartiradi.

Shu bilan birga, boshqaruv hisobiga sun'iy intellektni joriy etish axloqiy masalalar, tashkilot madaniyatini moslashtirish, malakali kadrlar tayyorlash va me'yoriy-huquqiy bazani ishlab chiqish kabi bir qator muammolar bilan bog'liq.

Ushbu maqolaning maqsadi sun'iy intellektning boshqaruv hisobiga ta'sirini har tomonlama o'rganish, imkoniyatlar va risklarni tahlil qilish va buxgalteriya hisobi jarayonlariga Alni samarali tatbiq etish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat.

SI yordamida boshqaruv buxgalterlari o'z ishlarida yanada samarali natijalar olishi mumkin. SI dan foydalanish bo'yicha tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, SI dan foydalanuvchilar o'z vazifalarni samaraliroq bajarishga qodir va ularning ishi yuqori sifatli bo'ladi. SI quyi malakali va yuqori malakali ishchilarni ajratib turuvchi qobiliyatlar tafovutini bartaraf etish imkoniyatiga ega, biroq tegishli nazoratni ta'minlamaslik, sifatsiz ish natijalariga olib kelishi mumkin. SI dan foydalanish boshqaruv buxgalterlariga byudjetlashtirish va xarajatlarni hisoblash, tovar-moddiy zaxiralar hisobini yuritish va nazorat qilish [46] hamda debitorlik qarzlari va kreditlarni tasdiqlash kabi turli vazifalarda yordam berishi mumkin. Kelajakdagi ehtimoliy SI ilovalari boshqaruv buxgalterlariga strategik moliyaviy rejalashtirishda, kiberxavfsizlikni oshirishda va axloqiy me'yorlarni saqlashda [5] yordam berishi mumkin.

Mavzuga oid adabiyotlar sharhi

SI ning nazariy asosi axborot tizimlari nazariyasiga asoslangan. SI tizimlari barcha tizimlar kabi bir xil to'rtta komponentni, xususan, kirish, jarayon, chiqish va fikr-mulohazalarni o'z ichiga oladi. Shunday qilib, axborot tizimlari nazariyasi SI tizimlarining funksiyalarini tavsiflash uchun asos yaratadi. Axborot tizimlari nazariyasi to'rt qismdan iborat: kirish, jarayon, chiqish va teskari aloqa. Axborot tizimlari SI tizimlari kabi nisbatan sodda yoki murakkab bo'lishi mumkin bo'lsa-da, ularning barchasi bir xil to'rtta asosiy tarkibiy qismga ega.

Adabiyotlarning yangi oqimi SIning mehnat unumdorligiga ta'sirini tushunishga qaratilgan¹. Yevropa Komissiyasi (2015) ma'lumotlariga ko'ra, sanoat robotlaridan foydalanish Yevropaning yettita mamlakatidagi ishlab chiqarish firmalari namunasi asosida mehnat unumdorligini oshiradi. Xuddi shunday,² kichik va o'rta korxonalar va xizmat ko'rsatish sohaslariga e'tibor qaratgan holda, ularning natijalari shuni ko'rsatadiki, SIning afzalliklaridan to'liq foydalanish qobiliyati firmalarning ishlab chiqarish jarayoniga sun'iy intellektni qayta sozlash va joriy etish sur'atiga bog'liq.

So'nggi yillarda olib borilgan tadqiqotlar SIn boshqaruv hisobiga integratsiyalashga qiziqish ortib borayotganini tasdiqlaydi. Masalan, Sekakining ilmiy ishlarida 2020 yildan 2024 yilgacha bo'lgan nashrlarning tahlili texnik jihatlariga va amaliy amalga oshirish holatlariga bag'ishlangan maqolalar sonining eksponensial o'sishini ko'rsatadi³. Ko'pgina tadqiqotlar SIning boshqaruv qarorlarini avtomatlashtirish va sifatini yaxshilash imkoniyatlarini qayd etadi.

Buxgalteriya hisobida SIning asosiy qo'llanilishi muntazam operatsiyalarni avtomatlashtirishga yordam beradi. Olima Romanovanning fikricha SI ma'lumotlarni to'plash va qayta ishlashga sarflangan vaqtni sezilarli darajada qisqartiradi, avtomatik ravishda moliyaviy hisobotlar, xulosalar va tahlillarni yaratadi⁴.

S.E Egorovanning fikricha mashinani o'rganish modellari talab, daromad va xarajatlarni prognoz qilish, moliyaviy anomalialar va firibgarlik operatsiyalarini aniqlash, boshqaruv qarorlari sifatini sezilarli darajada yaxshilashga yordam beradi⁵.

D.M.Azizqulovning ta'kidlashicha intellektual tizimlar menejerlarga turli manbalardan olingan ma'lumotlarni har tomonlama tahlil qilish, ichki va tashqi ma'lumotlarni birlashtirish asosida tavsiyalar beradi⁶.

Bizning fikrimizcha, shuningdek, sun'iy intellektdan foydalanishda etika, shaffoflik va javobgarlik masalalariga ham katta e'tibor qaratilmoqda. Avtomatlashtirish ma'lumotlar xavfsizligini kafolatlaydigan va axborotni kamsitish va buzishning oldini oladigan aniq qoidalarni ishlab chiqish bilan birga bo'lishi kerak.

IBM, Deloitte va Accenture kabi kompaniyalar boshqaruv hisobiga sun'iy intellektni faol tatbiq etmoqda, hisobot va ma'lumotlar tahlilini avtomatlashtirish uchun platformalardan foydalanmoqda, natijada xatoliklar va xarajatlar kamaygan.

Tadqiqot metodologiyasi

Tadqiqot maqsadlariga erishish uchun kompleks yondashuv qo'llanildi. Jumladan, ilmiy adabiyotlardagi tadqiqotlar tahlili, Scopus, Web of Science, Google Scholar hamda moliya va buxgalteriya hisobi bo'yicha ixtisoslashgan nashrlar yordamida boshqaruv hisobiga sun'iy intellektni qo'llash bo'yicha nashrlarni tizimli ko'rib chiqish o'tkazildi. SIn

¹ Damioli, G., Van Roy, V., & Vertesy, D. (2021). The impact of artificial intelligence on labor productivity. *Eurasian Business Review*, 11, 1–25. [CrossRef]

² De Leon, J. A., Smith, L. M., & Zeidan, R. (2024). Relationship of internet activity to income inequality and life satisfaction. *World Economics*, 25(1), 45–72.

³ Yassine Sekaki, Abdelhafid Khazzar, Hamza Ziane. Artificial Intelligence in Management Studies (2021-2025): A Bibliometric Mapping of Themes, Trends, and Global Contributions. <https://arxiv.org/abs/2508.21092>.

⁴ Romanova, Anna, Development of management systems using artificial intelligence systems and machine learning methods for boards of directors (preprint, unofficial translation) (July 30, 2025). Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=5371922> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.5371922>.

⁵ Egorova S.E., Bogdanovich I. S. Prospects of using information technologies in accounting in the context of business globalization. *Nauchno-tehnicheskie vedomosti SPbGPU. Ekonomicheskie nauki* [Scientific and Technical Bulletin of St. Petersburg State Pedagogical University. Economic sciences], 2019, no.12 (6), pp. 38–48 (in Russian)..

⁶ Azizkulov D.M. Digital economy: concept, features and prospects in the Russian market. *Vektor ekonomiki* [Vector of Economics], 2022, no. 3 (21), pp. 62–72 (in Russian).

amalga oshirish bo'yicha amaliy tajribani o'rganildi. SI texnologiyalarini buxgalteriya hisobi jarayonlariga, jumladan, avtomatlashtirilgan hisobotlar, prognozlash va risklarni boshqarishga integratsiyalashgan yirik kompaniyalarning amaliy tadqiqotlari ko'rib chiqildi. An'anaviy va sun'iy intellektga asoslangan usullarning qiyosiy tahlili amalga oshirildi.

Tahlil va natijalar

Tadqiqotimiz davomida olib brogan tahlillarimiz shuni ko'rsatadi, avtomatlashtirish va samaradorlikni oshirish orqali SI o'rganilayotgan kompaniyalarda buxgalteriya operatsiyalari vaqtini 40-60% ga qisqartirdi. Avtomatlashtirish xodimlarni odatiy ishlardan ozod qildi, bu ularga strategik tahlilga e'tibor qaratish imkonini berdi.

Mashinani o'rganish modellaridan foydalanish moliyaviy prognozlarning aniqligini o'rtacha 15-20% ga oshirdi. Aniqroq prognozlar resurslarni rejalashtirish va xarajatlarni boshqarishni yaxshilashga yordam berdi.

Intellektual tizimlar yuqori darajada tasdiqlangan tavsiyalarni beradi, bu esa ongli qarorlar qabul qilish darajasini oshiradi. Menejerlar jarayon shaffofligi va o'zgarishlarga zudlik bilan javob berish qobiliyati yaxshilanganini qayd etishadi. SI real vaqt rejimida shubhali tranzaksiyalar va anomaliyalarni aniqlashga yordam beradi, moliyaviy yo'qotishlarni kamaytiradi va biznesning barqarorligini oshiradi.

Boshqaruv hisobi tizimida raqamlashtirishni amalga oshirishdagi qiyinchiliklar va asosiy xavflar SI tizimlarini qo'llab-quvvatlash va rivojlantirish uchun malakali xodimlarning yetishmasligi hisoblanadi.

Tadqiqotda ochiq manba ma'lumotlari, kompaniya misollari, statistik hisobotlar va boshqaruv hisobi va axborot texnologiyalari mutaxassislarining ekspert xulosalari tahlil qilindi. Natijalar shuni ko'rsatdiki, sun'iy intellekt texnologiyalarini joriy etish boshqaruv hisobining asosiy funktsiyalariga, jumladan operatsiyalarni avtomatlashtirishga, ma'lumotlarning aniqligini oshirishga, tahliliy imkoniyatlarga, xavflarni kamaytirishga va buxgalteriya xodimlarining rolini o'zgartirishga sezilarli ta'sir ko'rsatadi:

1. Muntazam operatsiyalarni avtomatlashtirish. Aini joriy etishning eng aniq natijalaridan biri buxgalteriya hisobining standart vazifalarini avtomatlashtirishdir. Ma'lumotlarni yig'ish va birlashtirish, boshqaruv hisoboti, xarajatlarni hisoblash, byudjetlashtirish, hisobni solishtirish kabi jarayonlar inson aralashuvisiz SI tizimlari tomonidan amalga oshirilishi mumkin.

2. Hisoblash va hisobot berishning aniqligini oshirish. SI inson xatosini bartaraf etish va o'z-o'zini to'g'rilash algoritmlarini qo'llash orqali hisoblash aniqligini sezilarli darajada oshirishi mumkin. Mashinani o'rganish texnologiyalari oldingi davrlardagi ma'lumotlarni tahlil qiladi, anomaliyalar va tendentsiyalarni aniqlaydi va prognozlar qiladi, tizimli xatolar va noaniqliklarni yo'q qiladi.

2023 yilda Accenture tomonida o'tkazilgan tadqiqoti shuni ko'rsatdiki, buxgalteriya hisobi funktsiyasida sun'iy intellektni tatbiq etgan kompaniyalar faoliyatning birinchi yilida hisobot berish xatolarini 28% ga, ikkinchi yilda esa modellashtirishni keyingi 40% gacha kamaytirdi⁷. Natijada, hujjatlardagi nomuvofiqliklar va xatolarni avtomatik aniqlash, xarajatlar va daromadlarning o'zgarishini bashorat qilish, xarajatlarni

⁷<https://www.accenture.com/content/dam/accenture/final/accenture-com/a-com-custom-component/iconic/document/FY23-3>

hisoblashdagi xatolarni tan olish, dastlabki shartlar o'zgarganda dinamik ma'lumotlarni yangilash.

3. Ilg'or tahlil va qarorlarni qo'llab-quvvatlash. Sun'iy intellekt katta hajmdagi ma'lumotlarni qayta ishlash va an'anaviy boshqaruv hisobi usullari yordamida olish qiyin yoki imkonsiz bo'lgan prognozlarni yaratishi mumkin. Zamonaviy sun'iy intellekt tizimlari ichki va tashqi omillar (ish unumdorligi, mavsumiylik, valyuta kursining o'zgarishi, iste'molchilarning xatti-harakatlari va boshqalar) o'rtasidagi munosabatlarni tahlil qiladi, xarajatlarni optimallashtirish, resurslarni qayta taqsimlash va investitsiya strategiyasini tanlash bo'yicha tavsiyalar beradi. SI mas'uliyat markazlari faoliyatini baholash, ishlab chiqarish va sotish tsiklidagi to'siqlarni aniqlash, boshqaruv qarorlarining ta'sirini baholash uchun "nima bo'lsa" stsenariylarini modellashtirish, real vaqtda xarajatlarni boshqarish strategiyalarini moslashtirish qilishga yordam beradi.

4. Risklarni boshqarish va firibgarlikning oldini olish. SI anomalialar va potentsial xavflarni tan olishning yuqori qobiliyatiga ega. Boshqaruv hisobida kredit va operatsion risklarni baholash, tashqi zarbalarga chidamliligini tahlil qilish (inqirozlar, qonunchilikdagi o'zgarishlar, narxlarning o'zgarishi), tarixiy ma'lumotlar tahliliga asoslangan sun'iy intellekt tizimlari moliyaviy uzilishlar yoki noto'g'ri hisob-kitoblar ehtimolini bashorat qilishi va yuzaga kelishi mumkin bo'lgan muammolar haqida ogohlantirishi mumkin, masalan: byudjet chegaralaridan oshib ketish; likvidlikning yetarli emasligi; bazi bo'limlarda past samar ko'rsatkichlari.

5. Boshqaruv buxgalterlarining rolini o'zgartirish. SI bu menejerlar va buxgalterlarning ishini ham o'zgartirmoqda. Xodimlar endi ma'lumotlarni kiritish va hisobotlarni ko'rib chiqish uchun vaqt sarflamaydilar. Buning o'rniga ular quyidagi funktsiyalarni bajaradilar:

- strategik tahlilchilar,
- biznes jarayonlari koordinatorlari,
- moliyaviy qarorlarni optimallashtirish uchun ichki maslahatchilar. Shunga ko'ra quyidagi 1-jadvalda vakolatlarning o'zgarishini solishtirma tahlili keltirilgan.

1-jadval

Boshqaruv hisobiga sun'iy intellektdan foydalanish imkoniyatlari⁸

Suniy intellekt joriy etilguncha bo'lgan davr	Joriy davr sun'iy intellect rivojlanishi
Ma'lumotlarni qo'lda kiritish	Avtomatlashtirilgan hisobotlarni transformatsiya qilish
Hisobotni yaratish	SI stsenariylari va modellarini yaratish
Byudjetni qo'lda boshqarish	Ssenariy modellashtirish
Tranzaksiyani tekshirish	Asosiy moliyaviy omillarni tahlil qilish

Bu raqamli savodxonlikni oshirish, ma'lumotlarni tahlil qilish asoslarini bilish va SI qanday ishlashini tushunishni talab qiladi.

⁸ Muallif ishlamasi.

6. Moliyaviy va nomoliyaviy manfaatlar. Boshqaruv hisobiga sun'iy intellektni joriy etish kompaniyalarga bir qator iqtisodiy va moliyaviy bo'lmagan imtiyozlarni beradi.

Iqtisodiy imtiyozlar bu buxgalteriya jarayoni xarajatlarini 25–45% ga kamaytirish, xarajatlarni aniqroq nazorat qilish hisobiga rentabellikni oshirish, resurslarni optimallashtirish hisobiga kapital aylanmasining ortishi.

Moliyaviy bo'lmagan imtiyozlar bu axborotning shaffofligi va ishonchliligini oshirish, bo'limlar o'rtasidagi hamkorlikni yaxshilash, boshqaruv qarorlari sifatini oshirish, xodimlardagi stressni kamaytirish.

Boshqaruv hisobi ko'p hollarda qo'lda ma'lumot kiritish, qayta ishlash va hisobot tayyorlash kabi vaqt talab qiladigan jarayonlarni o'z ichiga oladi. Sun'iy intellekt (SI) yordamida bu jarayonlarni avtomatlashtirish orqali operatsion xarajatlar kamayadi, insoniy xatolar ehtimoli pasayadi, vaqt tejiladi va real vaqtda hisobotlar olish imkoniyati yaratiladi (2-jadval).

2-jadval

Boshqaruv hisobiga sun'iy intellektdan foydalanish jarayonlari⁹

No	Foydalanish sohasi	Imkoniyat / Afzalliklar	Izoh yoki misol
1	Avtomatlashtirish	Kunlik hisob ishlarini avtomatik bajarish	Hisobotlar avtomatik tuziladi, insoniy xatoliklar kamayadi
2	Prognozlash va rejalashtirish	Kelajakdagi daromad, xarajat, talabni yuqori aniqlikda bashorat qilish	Ssenariylarini tahlil qilish
3	Xatolik va firibgarlikni aniqlash	Noodatiy tranzaksiyalarni aniqlash, xavfsizlikni oshirish	Moliyaviy monitoring tizimlarida qo'llanadi
4	Xarajatlar tahlili va optimallashtirish	Keraksiz xarajatlarni aniqlash, samarali taqsimlash	Resurslar oqilona boshqariladi
5	Qaror qabul qilishni qo'llab-quvvatlash	Tahlil asosidagi tavsiyalar, vizual analitika	Boshqaruvchilar aniqroq va tezroq qaror qabul qiladi
6	Resurslarni boshqarish	Ishchi kuchi, uskunalar, xomashyo va logistika resurslarini samarali taqsimlash	Ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatishda xarajatlar kamayadi
7	Real vaqtda monitoring	Jarayonlarni doimiy kuzatish va tezkor aralashuv imkoniyati	IoT va sun'iy intellekt integratsiyasi orqali
8	Kadrlar faoliyatini tahlil qilish	Ishchilarning samaradorligini baholash, motivatsiya tizimini shakllantirish	HR hisobotlari va ko'rsatkichlar avtomatik tahlil qilinadi

Boshqaruv hisobining asosiy vazifalaridan biri, korxonaning mavjud resurslarini (moliyaviy, moddiy, mehnat va vaqt resurslari) to'g'ri rejalashtirish, ulardan oqilona foydalanish va natijadorlikni oshirishdir. Biroq, hozirgi tez o'zgaruvchan iqtisodiy sharoitda bu jarayonlar an'anaviy usullar bilan yetarlicha samaradorlik bermaydi.

⁹ Muallif ishlamasi.

Shu nuqtai nazardan, sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish resurslarni boshqarishda yangi imkoniyatlar ochmoqda. SI real vaqtli ma'lumotlar asosida resurslarning optimal taqsimotini ta'minlash, ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish jarayonlarini muvozanatlashtirish, ortiqcha xarajatlarni kamaytirish va samaradorlikni oshirishga xizmat qiladi.

SI algoritmlari real vaqtli ma'lumotlar va ilgari kuzatilgan jarayonlar asosida resurslarni eng samarali tarzda taqsimlaydi. Bu, ayniqsa, xomashyo zaxiralari, ishlab chiqarish quvvatlari, ishchi kuchini belgilangan muddat va byudjet doirasida taqsimlashda foydali hisoblanadi.

Xulosa va takliflar

Tahlillarimiz ko'rsatadiki, sun'iy intellektni joriy qilish boshqaruv hisobi tizimlariga transformativ ta'sir ko'rsatadi. SI nafaqat jarayonlarni optimallashtiradi va xarajatlarni kamaytiradi, balki boshqaruv tahlilining yangi darajasini yaratadi, strategik fikrlashni rivojlantiradi va buxgalteriya hisobi bo'yicha mutaxassislarining tashkilotdagi rolini o'zgartiradi. Biroq, sun'iy intellektni amalga oshirishdan maksimal ta'sirga erishish uchun kompleks yondashuv zarur. Jumladan, tashkiliy tuzilma va jarayonlarni ko'rib chiqish, xodimlarni tayyorlash, tegishli SI vositalarini tanlash, axloqiy va huquqiy me'yorlarga rioya qilish.

Sun'iy intellektning boshqaruv hisobidagi resurslarni boshqarish jarayonlariga tatbiqi korxonalar faoliyatining samaradorligini tubdan oshirishda muhim ahamiyat kasb etmoqda. An'anaviy usullar bilan solishtirganda, SI texnologiyalari real vaqt rejimida katta hajmdagi ma'lumotlarni tez va aniq qayta ishlash, resurslarning holatini doimiy nazorat qilish hamda ulardan maksimal darajada oqilona foydalanishni ta'minlash imkonini beradi.

Boshqaruv hisobi uchun moliyaviy, moddiy, mehnat va vaqt resurslari muhim bo'lib, ularning samarali taqsimoti va nazorati korxonaning barqarorligi va raqobatbardoshligini belgilovchi asosiy omillardan biridir. Sun'iy intellekt algoritmlari ushbu jarayonlarni optimallashtirishga yordam berib, resurslarning yetishmovchiligi yoki ortiqchaligi kabi muammolarni oldindan aniqlash, ortiqcha xarajatlarni kamaytirish va investitsiyalarning samaradorligini oshirish imkonini yaratadi.

Bundan tashqari, SI asosidagi boshqaruv hisob tizimlari korxona ichidagi barcha bo'limlar va loyihalar bo'yicha resurslardan foydalanish ko'rsatkichlarini aniq tahlil qiladi, shu bilan rahbarlarga muammoli sohalarni aniqlash va ularga tezkor aralashish uchun zarur bo'lgan real vaqtli ma'lumotlarni taqdim etadi. Bu esa, o'z navbatida, boshqaruv qarorlarining sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Sun'iy intellektning resurslarni boshqarishda qo'llanilishi korxonada jarayonlarni avtomatlashtirish, optimallashtirish va raqamlashtirish yo'lida muhim qadam bo'lib, u zamonaviy iqtisodiy sharoitda raqobatbardosh bo'lib qolish uchun zarur shartdir. Shu bilan birga, ushbu texnologiyalarni muvaffaqiyatli joriy etish uchun korxonalar malakali mutaxassislar tayyorlash, texnik infratuzilmani rivojlantirish va strategik yondashuvni ishlab chiqish kabi tizimli ishlarni amalga oshirishi lozim.

Natijada, sun'iy intellekt boshqaruv hisobining resurslarni boshqarish tizimini yanada samarali, moslashuvchan va tezkor qiluvchi vositaga aylanmoqda. Bu esa nafaqat iqtisodiy ko'rsatkichlarni yaxshilash, balki korxonaning barqaror rivojlanishiga ham

xizmat qiladi. Shunday qilib, sun'iy intellektni boshqaruv hisobida resurslarni boshqarishda kengroq qo'llash kelajakda tashkilotlarning muvaffaqiyat kalitlaridan biriga aylanishi kutilmoqda.

Foydalanilagan adabiyotlar ro'yhati

1. Damioli, G., Van Roy, V., & Vertesy, D. (2021). The impact of artificial intelligence on labor productivity. *Eurasian Business Review*, 11, 1–25. [CrossRef].
2. De Leon, J. A., Smith, L. M., & Zeidan, R. (2024). Relationship of internet activity to income inequality and life satisfaction. *World Economics*, 25(1), 45–72.
3. Yassine Sekaki, Abdelhafid Khazzar, Hamza Ziane. Artificial Intelligence in Management Studies (2021-2025): A Bibliometric Mapping of Themes, Trends, and Global Contributions. <https://arxiv.org/abs/2508.21092>.
4. Romanova, Anna, Development of management systems using artificial intelligence systems and machine learning methods for boards of directors (preprint, unofficial translation) (July 30, 2025).
5. Egorova S.E., Bogdanovich I. S. Prospects of using information technologies in accounting in the context of business globalization. *Nauchno-tekhnicheskie vedomosti SPbGPU. Ekonomicheskie nauki [Scientific and Technical Bulletin of St. Petersburg State Pedagogical University. Economic sciences]*, 2019, no.12 (6), pp. 38–48 (in Russian)..
6. Azizkulov D.M. Digital economy: concept, features and prospects in the Russian market. *Vektor ekonomiki [Vector of Economics]*, 2022, no. 3 (21), pp. 62–72 (in Russian).
7. <https://www.accenture.com/content/dam/accenture/final/accenture-com/a-com-custom-component/iconic/document/FY23-3>.

Copyright: © 2025 by the authors. This work is licensed under a Creative Commons Attribution- 4.0 International License (CC - BY 4.0)

